

Zodra medewerkers ervaren dat ze aanvullend werken in casuïstiek, groeit het enthousiasme'

Voorzitter Landelijk Netwerk Veilig Thuis Judith Kuypers gaat als hoofdspreker op de Vakdag Veiligheid Voorop in gesprek over de groeiende samenwerking tussen de vijf partners in het netwerk. Woorden hebben veel lading, weet ze. 'En ze kunnen onnodig verhullend werken. Kijk wat er gebeurt in de media als het om de beschrijving van fataal huiselijk geweld gaat. Je leest dan: "Er speelde iets in de relationele sfeer" als verklaring van de achtergrond, vaak ingefluisterd door woordvoerders die niet te expliciet willen zijn zolang onderzoek loopt. Terwijl helder is dat het gaat om moord, meestal om femicide. Zo zouden we het ook moeten noemen.' Veiligheid op straat is iets anders dan veiligheid achter de voordeur, illustreert Judith hiermee ook. Omstanders die een geweldsituatie op straat signaleren, zullen zich daar eerder mee bemoeien dan wanneer ze signaleren dat er mogelijk iets bij hun burens of vrienden achter de voordeur gebeurt. We beschouwen dat eerder als privéaangelegenheid.'

Eerwraak

Veilig Thuis heeft de taak om het sociaal domein nauwer te verbinden aan de expertise van justitiepartners. 'Wij maken ons allemaal hard voor de directe veiligheid en zetten daarbij de structurele veiligheid hoog op de agenda. Om dit te kunnen, kijken we niet alleen naar het delict -wat voor justitiepartners gebruikelijker is- maar naar de gehele context.' Gevraagd naar een voorbeeld, zegt Judith: 'Stel: wij weten door eerdere meldingen dat er sprake kan zijn van eerwraak in een casus. Vanuit het perspectief van de justitiepartners kan in eerste instantie de focus op het delict liggen, met de reflex om direct in te grijpen en in hechtenis te nemen. Dat kan echter voor zulke spanningen in de familie zorgen, dat het slachtoffer allerm minst veilig is.' Op zulke momenten moeten de partners alle informatie goed bij elkaar brengen en met elkaar de juiste afwegingen maken. 'Gelukkig gebeurt dat nu steeds beter. Bijvoorbeeld doordat Veilig Thuis steeds vaker aansluit op ZSM in de regio's.'

Zekere flexibiliteit

Judith ziet dat het moeite kan kosten om elkaar te vinden in die samenwerking. 'Ik hoef niets te zeggen over het belang van zorgvuldige protocollen en richtlijnen, dat lijkt me evident. Ze kunnen echter ook druk leggen op mensen die de samenwerking op de werkvloer moeten vormgeven. Als je jezelf doorlopend afvraagt wat je wel en niet mag in de samenwerking, waar je mandaat precies ligt, kan dat verlamrend werken.' Een bijkomende factor voor medewerkers van Veilig Thuis kan de dreiging zijn dat ze worden aangeklaagd. 'We krijgen te maken met gezinnen onder grote spanning. Eén stapje naast het protocollaire pad, en je loopt het risico op een klacht van een ontevreden betrokkene. Tegelijkertijd willen we zo spoedig mogelijk helderheid bieden en zorgvuldig te werk gaan. Dit krachtenveld vereist dat we continu de juiste afwegingen maken, volgens de gestelde richtlijn, met oog voor de direct betrokkenen en in snelle samenwerking met de partners in het netwerk.' En ze benadrukt: 'Het helpt als we elkaar in de praktijk van de samenwerking goed leren kennen.'

De tijd nemen

Het belang van de direct betrokkenen staat voor Judith buiten kijf: 'We willen de eerste stap richting veiligheid kunnen zetten. Dat betekent dat we het belang van de betrokkenen altijd glashelder voor ogen moeten houden. In het besef dat niet alleen het huiselijk geweld hen raakt, maar dat ook onze interventie heel moeilijk voor de gezinnen is. In onze gesprekken met de gezinnen moeten we dus altijd oog blijven houden voor het menselijke aspect, en niet enkel gaan voor de snelle veiligheid. We moeten oprecht blijven vragen: "Hoe is dit allemaal voor u?". En dan ook de tijd nemen voor het antwoord.'

Persoonlijke motivatie

Op de vraag of daar wel tijd voor is, zegt ze: 'Natuurlijk ben ik mezelf bewust van tijdsdruk en wachtlijsten, van de noodzaak om efficiënt te werken en van de verschillen in werkwijzen. Ook zie ik de mogelijkheden en onmogelijkheden van de samenwerkingspartners, zoals zij op hun beurt zien wat de mogelijkheden en beperkingen van Veilig Thuis zijn. Op elkaar aansluiten is dus geen eenvoudige opdracht, maar wel een hele logische, noodzakelijke en inspirerende'. En uiteindelijk, concludeert ze, komt het allemaal neer op ieders persoonlijke motivatie om zich met de eigen professionele expertise beter in te zetten voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. 'Die unieke kans ontstaat door de samenwerking.'

Judith ziet het voor haar ogen gebeuren: 'Zodra medewerkers ervaren dat ze aanvullend werken in casuïstiek, groeit hun enthousiasme. Bijvoorbeeld bij een actieoverleg of wanneer Veilig Thuis en politie vanaf de eerste minuut samen optrekken in een zaak. Je ervaart wat de toegevoegde waarde van de ander is én waar je eigen toegevoegde waarde ligt. Je merkt hoe daarmee 1+1 daadwerkelijk 3 kan worden. We zijn dus echt op de goede weg.'